

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (Posudek vedoucího práce)

Práci předložil(a) student(ka): Mgr. et Bc. Vladimír Váchal

Název práce: Hodnocení jednání z pohledu šarí'cy

Vedoucí práce: Mgr. Ivan Ramadan, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn): Cílem práce bylo dle autora prezentovat, jakým způsobem islámské právo upravuje a hodnotí jednání individua v soukromé i veřejné sféře a nalézt v tomto ohledu rozdílné a shodné body mezi pojetím islámského právního systému a právního systému kontinentálního. Cíl práce nebyl naplněn, zejména z důvodu nedostatečného rozsahu předložené diplomové práce.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.)

Zvolené téma bylo poměrně náročné na zpracování, neboť vyžadovalo, kromě orientace v právní terminologii, nastudování specifik islámské šarí'cy z hlediska hodnocení jednání individua, a následnou komparaci s pojetím tohoto jednání v kontinentálním právním systému. Autor zjevně má, vzhledem ke svému zaměření, dobrou orientaci v právní problematice, avšak členění obsahu práce mohl provést vhodnějším způsobem. Kapitoly týkající se kategorie jednání individua a jeho hodnocení, které je předmětem specialistů v oblasti fiqhu, by měly následovat po úvodním, stručném představení šarí'cy, jejího původu a principů jako islámského právního systému. Kapitoly, zabývající se jednotlivými madhhaby by pak, vzhledem k tomu, že se jedná o práci diplomovou, měly být vztaženy právě k otázce hodnocení jednání individua tak, aby práce působila specializovaněji. Závěrečná komparace obou právních systémů z hlediska pohledu na svobodu individua a roli víry mohla být autorem povedena fundovaněji, stejně jako závěr práce. Přílohy jsou vhodné, autor jich však mohl zařadit více.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazykový projev autora je na odpovídající úrovni, vyjadřování je přesné, v textu se vyskytuje menší množství překlepů (s. 33 „...dár al-harb.“, s. 2 ...*kteřé souvisí výhradně s právem, a to ať už ryze islámským, anebo kontinentálním...*“ Místy chybí oddělovací čárky (s. 3 „...*nesprávně interpretován, či používán.*“ Transkripce některých slov z arabštiny mohla být provedena pečlivěji (*madhhab*, *idžmá'*, *salát*). Citace a odkazy na literaturu jsou provedeny jednotně, u internetových odkazů by mělo být uvedeno datum citace. Seznam zdrojů, ze kterých autor čerpal však mohl být bohatší. Název kapitoly 2. „*Islámské právo jako základ islámské víry*“ by bylo vhodné nahradit názvem „*Islámská víra jako základ islámského práva*“, což ostatně i autor níže v textu zmiňuje. Grafická úprava práce odpovídá požadavkům na DP. Přílohy jsou dobré kvality. Nejzávažnějším nedostatkem DP práce *Hodnocení jednání z pohledu šari'fy* po formální stránce je její nedostatečný rozsah (103 568 znaků).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Předložená diplomová práce *Hodnocení jednání z pohledu šari'fy* poskytuje čtenáři vysvětlení základní terminologie související s šari'atským právním systémem a možnost orientace v otázce pojetí individua a hodnocení jeho jednání z pohledu fiqhu. Vzhledem k právnímu vzdělání autora a jeho jazykovým schopnostem však mohlo být téma zpracováno s větším nasazením a pečlivěji. Vzhledem k dostupnosti zdrojů k tématu mohl autor využít nepřeberné množství literatury z oblasti fiqhu v arabském, perském, či anglickém jazyce. (opakující se zdroje Kropáček, L., Bezoušková, L. apod.). V některých případech je třeba rozlišovat a lépe objasnit terminologii: na s. 11 *fiqh* je islámská právní věda, jejímž úkolem je řešit a objasňovat otázky z oblasti šari'fy, tedy spravedlivého právního systému, jehož principy pocházejí od Boha a jeho Proroka a který je vyjádřením závazných pravidel určených Bohem společenství muslimů. *Úsúl al-fiqh* jsou pak 4 hlavní zdroje, ze kterých jsou principy práva čerpány (Korán, sunna, *idžmá'* a *qijás*). Klasifikace jednání individua mohla být vysvětlena hlouběji, např. *wádžib* je dále klasifikován na *wádžib mutlaq*, *wádžib muqajjad* dle kritéria času, *wádžib muhaddad*, či *wádžib ghajr muhaddad*, dle kritéria konkrétnosti, atd. Termín *sunna mu'akkada* by měla být doplněna o termín *sunna ghajr mu'akkada*, kam spadá termín *nafl* (např. dobrovolná, Bohem oceňovaná nadstandardní modlitba). U kategorie *harám* (s.40) považuji za nutné rozlišit *harám li dhátihi*, tedy zakázané ze své podstaty a *harám li ghajrihi*, zakázané z důvodu vnější příčiny apod. Rovněž termín *maslaha* (s. 19) lze dále rozpracovat (jasný obecný zájem, pravděpodobný obecný zájem apod.). Tématu hodnocení jednání se mohl autor podrobněji věnovat již v kapitolách, kde představuje jednotlivé *madhhaby*, což by bylo zajímavé. Na s. 28. se vyskytuje nepodložená generalizace: „*Z mého pohledu je šíitský islám mnohem schopnější adaptovat své učení na moderní dobu, a stejně tak i chování, jednání a životní styl šíitských muslimů shledávám přirozenějším, co se do souladu s dnešním světem týče.*“ Na druhou stranu lze ocenit některé vlastní autorovy myšlenky (např. s. 5). V závěrečné komparaci nespátřuji jako správné hovořit o nižší míře svobody a gendrové rovnosti v islámském právu oproti právu českému. Otázku individuální

svobody a genderového postavení je potřeba zkoumat v rámci islámského právního systému, přičemž koránský verš ze súrat an-nisá'(4:34) nepředstavuje kogentní právní normu. Jelikož vyžaduje tafsír, lze tento verš označit jako dispozitivní právní normu a lze předpokládat, že faqíhové při interpretaci zmíněného verše nebudou hovořit o nižším postavení žen, či menší míře individuální svobody muslimů jako o právní normě. V tomto ohledu nelze považovat kontinentální právní systém za referenční pro hodnocení svobody individua, či genderové rovnosti v islámském právním systému. Práce *Hodnocení jednání z pohledu šari'yy* poskytuje čtenáři některé zajímavé a přínosné poznatky z oblasti islámského práva ve vztahu k jeho pojetí individuálního jednání. Práci je však ve svém výsledku nutno hodnotit jako nevyhovující požadavkům na DP z důvodu jejího, již zmíněného, nedostatečného rozsahu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Nemám otázek

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výběrně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

nedoporučuji k obhajobě

Datum: 27.5.2016

Podpis:
Mgr. Ivan Ramadan, Ph.D.

Pozn.: Při nedostatku místa použijte příložený list.